



**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-1700/22-B

Název	Základní umělecká škola varhanická Brno, příspěvková organizace
Sídlo	Smetanova 14, 602 00 Brno
E-mail	zus.varhanicka@volny.cz
IČO	00226441
Identifikátor	600003230
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	MgA. Stanislava Syrková, Ph.D.
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti	Smetanova 14, Brno
Inspekční činnost na místě	11. 11. 2022 – 15. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školního vzdělávacího programu.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu.

Charakteristika

Základní umělecká škola varhanická Brno, příspěvková organizace (dále „škola“) poskytuje základní umělecké vzdělávání v hudebním oboru s profilací na liturgickou hudbu. Škola realizuje svoji činnost ve druhém podlaží památkově chráněné budovy z první republiky, kterou vlastní Biskupství brněnské. Hudební obor nabízí celkem šest vzdělávacích zaměření, největší popularitě se těší hra na klavír, sólový zpěv a hra na varhany, dále hra na housle, kytaru a flétnu. Současně s individuální výukou se uskutečňuje kolektivní výuka formou povinně volitelných předmětů, tj. nauka o hudbě, varhanní praxe, muzicírování, vokální soubor, sborový zpěv a komořinka. Školu pro její specializaci navštěvují žáci nejen z Brna a okolí, ale i ze vzdálenějších míst. Škola je dlouhodobě naplněná na maximální povolený počet (196 žáků). Nejvíce žáků je vzděláváno v přípravném a základním studiu I. stupně (124), dále v přípravném a základním studiu II. stupně (50), pozornost je věnována také dospělým (22).

Informace o nabídce vzdělávání, způsobu přijímání a celkovém dění jsou pro zájemce a veřejnost průběžně zveřejňovány prostřednictvím webových stránek školy, elektronického informačního systému, webů biskupství a církve, YouTube kanálu, facebookové stránky, formou informačních materiálů, příspěvků do tiskovin (Kam Brno, Katolický týdeník, brožura Noc kostelů) a krátkých vstupů v Radiožurnálu Českého rozhlasu, rádiu Proglas k významným událostem školy (30. výročí založení).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) průběžně naplňuje svoji střednědobou koncepci (období 2021–2024) formulovanou s otevřeností k současným vzdělávacím trendům, založenou na pěstování radostného a kladného vztahu nejen k chrámové hudbě, přičemž cílem pedagogů je vychovat hudebníky s uplatněním v hudební praxi. Nástrojová nabídka školy se neomezuje pouze na varhanní hru. V tomto se daří navazovat na práci předchozího vedení, přičemž si ředitelka stanovuje i krátkodobé cíle, zpracované v ročních pracovních plánech s rozpisem vystoupení žáků, soutěží a dalších kulturních akcí. Od poslední inspekční činnosti došlo ke zlepšení ve formálním vedení dokumentace, veškeré záznamy jsou v elektronické podobě. Personální podmínky jsou vynikající. Pedagogický sbor je tvořen vysokoškolsky vzdělanými profesionály, jež jsou aktivními hudebníky, otevřenými celoživotnímu vzdělávání a ochotnými přijímat inovativní změny v moderních pedagogických postupech. V současné době není ve škole začínající učitel. Ředitelka podporuje spolupráci mezi pedagogy, vzájemné hospitace, sdílení příkladů dobré praxe a partnerství mezi učiteli a žáky. Sama tomu napomáhá pravidelnou kontrolní a hospitační činností, kterou má efektivně nastavenou v měsíčních plánech. Následně individuálně s učiteli reflektuje průběh sledované výuky hodnotícími rozhovory, a tím přispívá k systematickému zkvalitňování vzdělávání. Často poskytuje klavírní korepetice v předmětech nástrojové hry, má přehled o průběhu a úrovni výuky. Ředitelka zavedla propracovaný funkční systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v podobě ročních plánů vzdělávání na dny studijního volna, jež si učitelé sami zpracovávají. Pedagogové se pravidelně účastní celé řady akreditovaných seminářů. Kolektivně se pedagogové účastnili školení k notačnímu programu Sibelius, a tak jsou vytvořeny optimální podmínky pro jejich další profesní rozvoj. V současné době upřednostňují učitelé vzdělávání spíše v oblasti psychologie než metodiky. Jejich soudržnost, interakce s žáky a veřejností utužuje všudypřítomné přátelské pracovní klima ve škole. Jsou stanoveny vedoucí předmětových komisí klávesových nástrojů, zpěvu a ostatních nástrojů, jež organizují kulturní akce, sledují průběh vzdělávání v těchto sekcích a informují o nich na jednáních pedagogické rady. Ve škole působí dvě metodičky prevence, které se samy do těchto funkcí delegovaly ze svého osobního zájmu, koordinují tvorbu a realizaci preventivního programu školy. Ředitelka věnuje pozornost

roční evaluaci, kde komplexně vyhodnocuje vzdělávací procesy ve škole. Zmiňované aspekty řízení tak vedou k výborné úrovni realistické strategie rozvoje školy.

Ve škole jsou co do materiální vybavenosti vytvořeny optimální podmínky ke vzdělávání. Prostory prvního patra budovy slouží individuální a kolektivní výuce, třídy jsou vybaveny několika digitálními varhanami, nechybí ani klasické píšťalové. Toto nadstandardní zázemí je k dispozici i v dopoledních a večerních hodinách ke cvičení žákům varhanního oddělení a mimobrněnským studentům. Vybavení dalšími klávesovými nástroji je velmi dobré. Škola investuje do pravidelných oprav a ladění nástrojů. Třídy jsou tematicky vyzdobené, útulné, inspirující pro muzikální tvořivou práci. Největší místnost je využívána ke koncertní činnosti žáků. Ředitelce se průběžně daří pořizovat další nástroje a díky zapojení školy do projektů (MAP II, šablony II) byly pořízeny počítače a tablety. Od poslední inspekční činnosti došlo k rozšíření fondu notového materiálu a jeho veškeré digitalizace. V zrekonstruovaném podkroví budovy škola využívá jednu místnost pro výuku na zobcovou a příčnou flétnu i kolektivní vzdělávání. Problémem pro zajištění bezpečného prostředí je sdílení podlaží s cizím subjektem, což představuje pohyb cizích osob v objektu, a klade tak zvýšené nároky na dohledy učitelů při docházce žáků do vyučování. Škola věnuje zvýšenou pozornost zajištění bezpečného prostředí, žáci jsou o bezpečném chování průběžně informováni.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání žáků probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání s motivačním názvem „ZUŠlechtování“. Nedílnou součástí obsahové náplně vzdělávacího programu je standardní příprava ke studiu na vyšším typu uměleckých škol i pro případnou samostatnou uměleckou činnost. Vedle individuální výuky nástrojové hry škola nabízí několik povinně volitelných předmětů, kde je žákům dána možnost výběru improvizace, hry z listu, harmonického chápání notového zápisu, společného muzicírování či sborového zpěvu dle jejich zájmu. Hospitační činnost byla zaměřena na úroveň dosažených vzdělávacích výsledků v jednotlivých ročnících většiny realizovaných studijních zaměření a metodické vedení individuální a kolektivní výuky, podporu osobnostního rozvoje žáků a výchovu k hudebnímu umění, jeho kritickému vnímání, prožívání. Ve výuce přispíval laskavý a trpělivý přístup pedagogů k chuti žáků vzájemně spolupracovat a naplňovat stanovené cíle. V průběhu individuální nástrojové výuky byla ze strany pedagogů sledována nejen technická stránka nastudovaných skladeb, ale bylo dbáno rovněž na budování výrazové stránky projevu ze strany žáka (práce s dynamikou, tempem, frázováním). Vyučující rovněž usilovali o správnou stylovou interpretaci a pochopení skladby. Výjimečně byla ze strany učitele motivačně předvedena názorná ukázka studovaných skladeb, obtížná místa, u nichž žáci chybovali, byla vysvětlena a následně procvičena. Nároky kladené na žáky respektovaly jejich individuální předpoklady a potřeby, byl zřejmý odpovídající respekt žáků vyplývající z přirozené autority a profesionálního přístupu vyučujících. Výuka varhanní hry byla sledována u tří žáků vyšších ročníků, kteří pod metodicky správným vedením učitele efektivně pracovali s chybou, střídali manuály a rejstříky. Otevřeně řešili agogické a zvukové aspekty varhanní hry s přesahem eventuální přípravy na církevní zkoušku, potřebnou ke kvalifikaci chrámových varhaníků. Vedení klavírní hry se u nejmladších žáků omezovalo na elementární zvládnutí správného postavení rukou, prstokladu a hry jednoduchých melodických celků. Volba vhodné klavírní literatury nenásilně vychovávala ke vnímání aspektů hudebních skladeb a motivovala k nácvičce a interpretaci. V sólovém zpěvu byl kladen velký důraz na správné dýchání, foukáním slámkou do vody, volbou vokálních kadencí s následným přednesem písní za klavírní korepetice, přičemž vyučující opravovala chyby při dýchání, intonaci a přednesu. Kolektivní instrumentální výuka předmětu komořinka probíhala rovněž v přátelské atmosféře. Žáci

I. stupně základního studia hry na dechové nástroje, kteří se seznamovali se základy kolektivní hry jako je rytmická souhra, intonační čistota nebo vnímání spoluhráčů, zvládali hru unisono, ve vícehlasu i s reprodukováným doprovodem. Dokázali se orientovat v notovém zápise, hráli své party rytmicky a intonačně čistě, vnímali své spoluhráče a přizpůsobovali se jim v průběhu hry. Ve sborovém zpěvu se žáci soustředili na správné rozdychání, rozezpívání a techniku tvoření hlavového tónu, což se pozitivně projevilo v následné interpretaci vícehlasých lidových a umělých písní. Byla sledována vypěstovaná interakce při dirigování, žáci pohotově reagovali na dirigentská gesta během tříhlasého kánonu, se zaujetím měnili vokální skupiny, přijímali vrstevnické hodnocení, kterého vyučující několikrát za hodinu využila. Tematicky zvolená pomůcka podpořila motivaci žáků k přípravě na Mikulášské vystoupení. V nauce o hudbě na téma dynamika, rytmus byly využity pestré metody výuky. Učitel vhodně střídal činnosti tak, aby byla udržena pozornost žáků. Vedle praktických aktivit v podobě hry na tělo, pohybového cvičení v prostoru, intonace podle not na tabuli, byla část vyučovacího celku věnována teorii. Znalosti žáků odpovídaly požadavkům učebních osnov. Při klavírních ukázkách žáci rozeznávali sílu zvuku, tempo, legato a staccato, svoje poznatky zapisovali do pracovního sešitu a následnou kontrolou je vyhodnocovali. Hodnocení splnění vzdělávacího cíle hodiny proběhlo jen v několika případech, ponejvíce probíhalo během výuky. Prvky sebehodnocení byly použity v nástrojové výuce. Učitelé efektivně využívali čas, ponechali většinou na konci hodiny prostor pro hodnocení výkonu známkou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola hodnotí výsledky žáků v souladu s pravidly hodnocení. Škole se komplexně a soustavně daří dosahovat výborných výsledků v mnoha sledovaných oblastech, a to s ohledem na individuální schopnosti jednotlivých žáků. Výsledky vzdělávání jsou průběžně sledovány v elektronické klasifikaci, u nejmladších žáků v listinné podobě žákovské knížky. Jako důležité indikátory v tomto směru slouží výkony žáků na žákovských a absolventských koncertech nebo postupových zkouškách. Žáci jsou každoročně úspěšní při talentových a přijímacích zkouškách na vyšší typy škol s uměleckým zaměřením (konzervatoře v Brně, Olomouci, Pardubicích, akademie múzických umění, pedagogické fakulty). Počet žáků, kteří předčasně zanechávají studia, je minimální. Vysoké procento žáků absolvujících ucelený stupeň vzdělávání svědčí o dobrém vedení a motivaci žáků. Žáci se pravidelně zapojují do soutěží a soutěžních přehlídek základních uměleckých škol vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, např. mezinárodní soutěže varhaníků Organum regium Pardubice, pěvecké soutěže Hlas Česka, Moravy a Slezska a dalších společensko-kulturních akcí, které vyhláší církevní (Noc kostelů) a společenská sdružení. Škola pořádá nejprve školní kola předmětových soutěží s dalším postupem vítězů do kol vyšších úrovní. Úspěchy žáků, často na krajské i celostátní úrovni, svědčí o vysoké kvalitě vzdělávání. Důležitým kritériem pro školu jsou dosahované výsledky absolventů školy, kteří se uplatňují v umělecké praxi a jsou i nadále přáteli školy ve smyslu hostování při vystoupeních (např. koncert k 30. výročí založení školy). Škola disponuje dětským pěveckým sborem Vox gaudens, který je důležitou reprezentací složkou. Udržuje partnerství se Spolkem hudby, s farností sv. Petra a Pavla v Brně a Konventem Milosrdných bratří, jejichž chrámové prostory využívá k veřejným vystoupením svých žáků. Významnou morální a finanční podporou je Spolek rodičů a přátel školy ZUŠ varhanické Tutti, který zajišťuje startovné, dárky pro absolventy, pronájmy a občerstvení při akcích pořádaných školou. Škola se také těší z darů sponzorů ve formě reklamních a informačních materiálů nebo květinové výzdoby. Udržuje dlouholeté vztahy s dalšími organizacemi, spolkem Markéta, Musica sacra apod.

Závěry

Vývoj školy

- Změna ve vedení školy
- Zlepšení materiálních podmínek v sídle školy

Silné stránky

- Přátelské pracovní klima ve škole
- Aktivní spolupráce s partnery školy
- Vysoce kvalifikovaný pedagogický sbor s přesahem do vlastní umělecké činnosti
- Vynikající prezentace vzdělávacích výsledků žáků na veřejnosti

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Omezené prostory určené ke vzdělávání sdílené s cizími subjekty v budově školy

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Nová zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje ze dne 30. 4. 2015, čj. 20/50 s účinností od 1. 7. 2015
2. Jmenovací dekret ředitelky školy ze dne 30. 6. 2016 s účinností od 1. 8. 2016
3. Výkaz S 24-01 o základní umělecké škole podle stavu k 30. 9. 2022 ze dne 11. 11. 2022
4. Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání Základní umělecké školy varhanické Brno „ZUŠlechtování“ s platností od 1. 9. 2018
5. Školní řád vydaný 1. 9. 2020
6. Organizační řád ze dne 1. 9. 2016
7. Výroční zpráva školy, školní rok 2020/2021, 2021/2022
8. Minimální preventivní program na školní rok 2022/2023
9. Rozbor hospodaření za rok 2020, 2021
10. Koncepce rozvoje Základní umělecké školy varhanické Brno na období 2021 – 2024, Pracovní plán ředitelky Základní umělecké školy varhanické Brno, školní rok 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023
11. Autoevaluace školy, školní roky 2019 - 2022
12. Elektronický informační systém školy – matrika, sestava počtu žáků dle tříd, rozvrhy hodin, třídní knihy k 30. 9. 2022
13. Žákovské knížky vedené ve školním roce 2022/2023 – vybraný vzorek
14. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023
15. Hospitační záznamy, školní rok 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023
16. Doklady o přijímání ke vzdělávání, jeho průběhu a ukončování, školní rok 2021/2022, 2022/2023
17. Personální dokumentace zejména ve vztahu ke kvalifikaci (včetně DVPP) vedená ve školním roce 2022/2023 včetně náplně práce k 1. 9. 2022
18. Plán zaměstnanců na dny studijního volna, školní rok 2021/2022, 2022/2023
19. Mzdová a hospodářská dokumentace a účetní evidence vedená ve školním roce 2022/2023 – vybraný vzorek

20. Dokumentace pro kontrolu bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů vedená ve školním roce 2022/2023 – vybraný vzorek
21. www.zusvarhanicka.cz

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Blanka Prachařová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Renata Horáková, Ph.D., školní inspektorka

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.